

Uskon, toivon ja rakkauden ASIALLA POHJOISESSA

Oulun hiippakunnan strategia vuoteen 2026

Strategian

teologinen lähtökohta

Jeesus aloitti työnsä menemällä periferiaan, hän liikkui yhteiskunnan laidalla ja perusti keskuksen työlleen sinne. Jeesus nosti viimeiset ensimmäisiksi, niin että köyhät ja alas painetut saivat vapautuksen. Köyhyyttä on monenlaista: aineellista köyhyyttä, syrjäytyneisyyden ja yksinäisyyden aiheuttamaa köyhyyttä, merkityksen ja elämän suunnan puutteen aiheuttamaa köyhyyttä ja köyhyyttä, joka johtuu siitä, ettei evankeliumi ole elämän keskiössä.

Kirkko löytää identiteettiinsä asettumalla näiden köyhien rinnalle ja ymmärtäessään, ettei sen osa tässä maailmassa ole menestystarina. Kirkossa ei ole auttajia ja autettavia, on vain sisaria ja veljiä. Kirkko löytää tehtävänsä, kun se tunnistaa haavansa. Silloin se voi olla yhteisö, jossa haavoitetut löytävät kotinsa.

Kirkon työn keskus on köyhien, syrjäytyneiden ja yksinäisten keskellä tehtävä työ, mutta sen sydän on puolestaan rukouksessa ja jumalanpalveluksessa.

Kirkon olemassaolo on osallisuutta Jumalan missioon tässä maailmassa.

Johdanto

Ne keskustelut, joita hiippakunnassamme on käyty kevään 2021 yhteisissä kokoontumisissa ja joihin on osallistunut tuomiokapitulin, neuvottelukuntien ja hiippakuntavaltuuston jäseniä, ovat olleet rakentamassa yhteistä teologista näkyä, jolla niin hiippakunta kuin tuomiokapituli haluavat orientoitua tekemään työtä tulevaisuudessa. Lisäksi seurakuntien työntekijöille on lähetetty palautekysely, jonka tulokset on otettu huomioon strategiaa tehdessä.

Keskusteluissa on ilmaistu halu irrottautua työalakeskeisestä ajattelusta kohden yhteistä näkyä; kohti sitä, mikä on kirkon työssä tärkeintä Pohjois-Suomessa juuri nyt. Tämä näky on haluttu nostaa kaiken työn keskiöön. Ajatuksena on, että se sävyttäisi kaikkea hiippakunnassa tehtävää työtä oli sitten kysymys jumalanpalveluksesta, varhaiskasvatustyöstä, nuorisotyöstä, kiinteistöistä, diakoniatyöstä tai kirkkomusiikista.

"Keskusteluissa on ilmaistu halu irrottautua työalakeskeisestä ajattelusta kohden yhteistä näkyä"

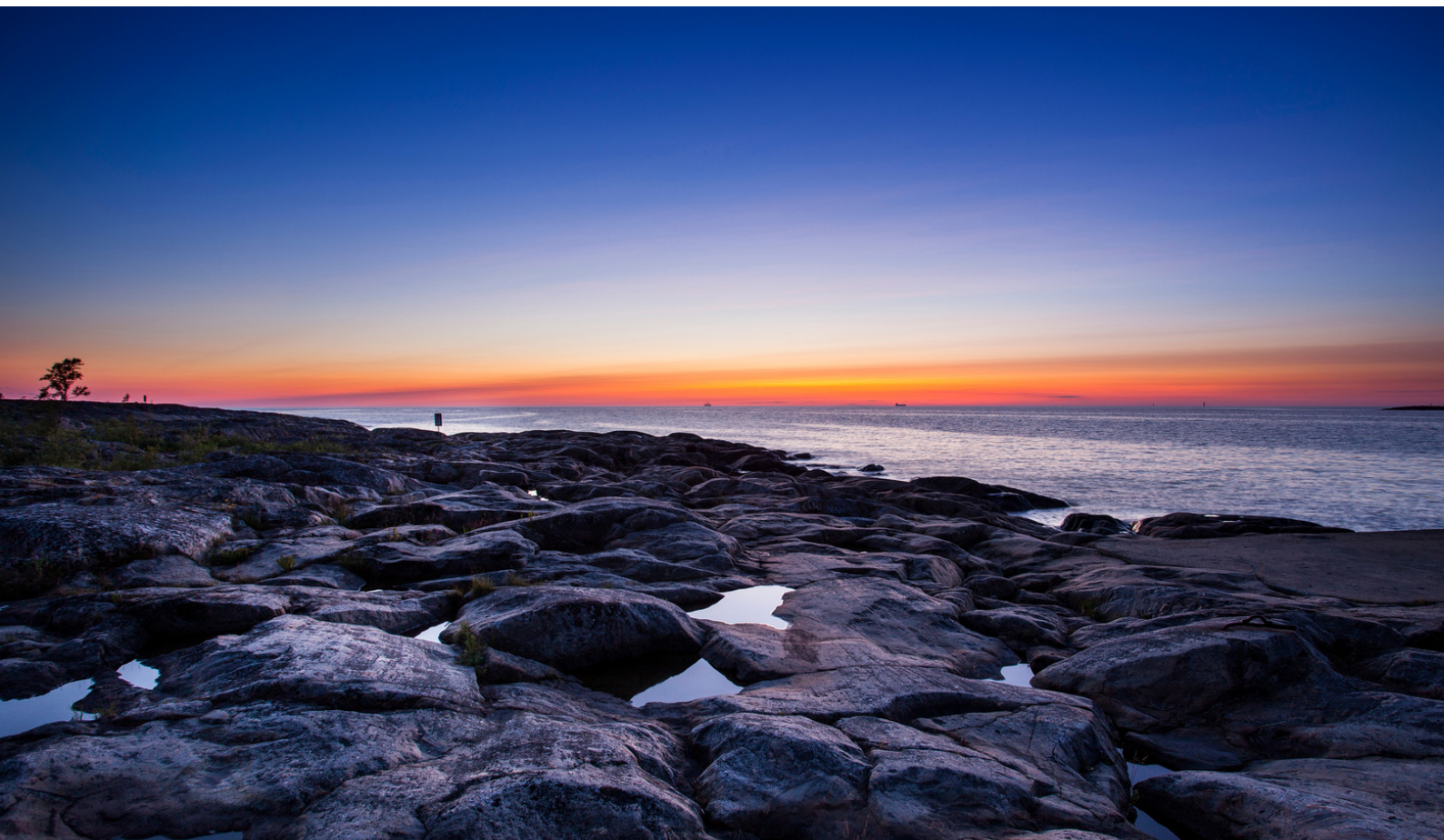
Muutos ajattelutavassa on suuri, mutta se koetaan tarpeelliseksi, jopa välttämättömäksi. Keskusteluissa, joita on käyty, on ollut sama uuden etsimisen henki ja niissä on hengitetty samaa raikasta ilmaa, kuin mihin kirkon Ovet auki -strategia innostaa ja opastaa. Teologinen pohdiskelumme nousee pohjoisesta kontekstista, jossa luterilainen teologia on vuorovaikutuksessa ekumeenisen teologian kanssa. Olemme ottaneet vaikutteita esimerkiksi Sant Egidio -yhteisön ajattelusta ja toiminnasta.

Koska kysymys on ajattelutavan ja kulttuurin muutoksesta, ymmärrämme, että muutos tulee viemään aikaa. Nyt on se hetki, jolloin haluamme aloittaa tämän muutoksen.

Hiippakunnan strategia toimii myös ohjeena siihen, kuinka toimimme kirkkona pandemian jälkeisessä ajassa. Strategia auttaa meitä linjaamaan, mitkä asiat ovat erityisen tärkeitä pandemian jälkeen. Yhteiskunnallinen eriarvoistuminen, syrjäytyneiden määrän kasvu ja syrjäytyneiden tilanteen heikentyminen pandemian aikana vaikuttavat siihen, kuinka me työskentelemme hiippakuntaamme nyt ja tulevaisuudessa.

Kuvat: Juha Rauhala (s. 1), Kristina Klingenberg (s. 2, 4), Satu Saarinen (s. 13) Sanna Krook, (s. 14) Harriet Urponen (s. 3, 12), Vuokko Laurila s. 17, Canva (s. 9-11)

Tämän ajan köyhyys - Köyhyyden monet kasvot

Köyhyyttä on monenlaista, ei vain taloudellista ja materiaalista puutetta. Tänään elämme yhä pidempään ja elintasomme on kohonnut, mutta emme tiedä mitä tehdä hyvinvoivalla elämällemme. Elämme ehkä taloudellisesti turvattua elämää, ja materiaalisesti kaikki on hyvin, mutta silti olemme levottomia ja tunnemme ehkä olevamme sisäisesti köyhiä. Elämästä puuttuu suunta, merkitys, sisältöäkin.

- Nykyajan syrjäytyneisyyttä on esimerkiksi se, kun elämänsuunta on kateissa ja elämänhalu puuttuu.
- Olemmeko me periferiassa, syrjäytyneitä, kun evankeliumi ei ole elämämme keskuksessa?

Yksi köyhyyden ja syrjäytyneisyyden muoto on yksinäisyys. Me tiedämme, että on olemassa yksinäisyyttä, joka on vapaaehtoista. Jokainen meistä tarvitsee joskus aikaa itselleen ollakseen yksin. Mutta on olemassa myös yksinäisyyttä, joka ei ole itse valittua. Moni ihminen kärsii yksinäisyydestä. Yhteiskunnassamme on ihmisiä, joilla ei ole ystäviä, ja joilta puuttuvat sosiaaliset suhteet. Tällaista köyhyyttä on paljon.

Harvaanasutuissa ja alueellisesti laajoissa seurakunnissamme on myös alueellista syrjäytyneisyyttä. Palvelut on keskitetty taajamiin. Kirkon ei tule lähteä keskittämiseen ja unohtaa sivussa asuvat ihmiset, vaan heidät on huomioitava erityisellä tavalla.

Yhtä perhettä - sisaria ja veljiä

Ei ole auttajia ja autettavia, vaan sisaria ja veljiä. Köyhät, yksinäiset ja syrjäytyneet ovat sisaria ja veljiä, ystäviä.

- Jokaisella kristityllä tulisi olla ainakin yksi syrjäytynyt ihminen ystävänä.
- Ystävyys muuttaa meitä. Ystävyydessä on kyse molempien muuttumisesta, valmiudesta hyväksyä muutos myös itsessä, yhteisestä matkasta.
- Vaikka emme ole sukua, olemme samaa perhettä. Me jaamme yhteisen identiteetin: evankeliumin identiteetin.
- Meidän tulee kysyä, kuka antaa ja kuka saa. Yhteys syrjäytyneeseen ihmiseen merkitsee myös sitä, että me saamme tästä yhteydestä jotakin arvokasta.

Uusi evankeliointi - Kirkko ja Jumalan missio

Suunta ei ensisijaisesti ole kirkkoon, vaan kirkosta ulos, ihmisten luokse.

On tärkeää kokoontua yhteiseen jumalanpalvelukseen ja alttarin ympärille, sanan kuuloon ja ehtoollispöytään. Samanaikaisesti meidän tulee mennä sinne missä ihmiset jo ovat; viedä/rakentaa alttari sinne.

Altтари on siis kirkossa, mutta se on myös arjessa.

Kirkon olemassaolo on sitä, että se osallistuu Jumalan missioon. Kirkko on Jumalan mission palvelija ja ilmaus siitä. Tämä ei tarkoita omistajuutta, vaan osallisuutta Jumalan työhön.

Jumala on läsnä luomassaan maailmassa, ja Kristus liikkuu keskellämme.

Kohtaamme hänet erityisesti kärsivän ihmisen katseessa ja elämäntilanteessa.

Meidän tulee muistaa, että Jumala on ollut maailmassa jo ennen kirkkoa.

Kristuksessa Jumalan pelastava sanoma on kuitenkin ilmoitettu erityisellä ja ainutlaatuisella tavalla.

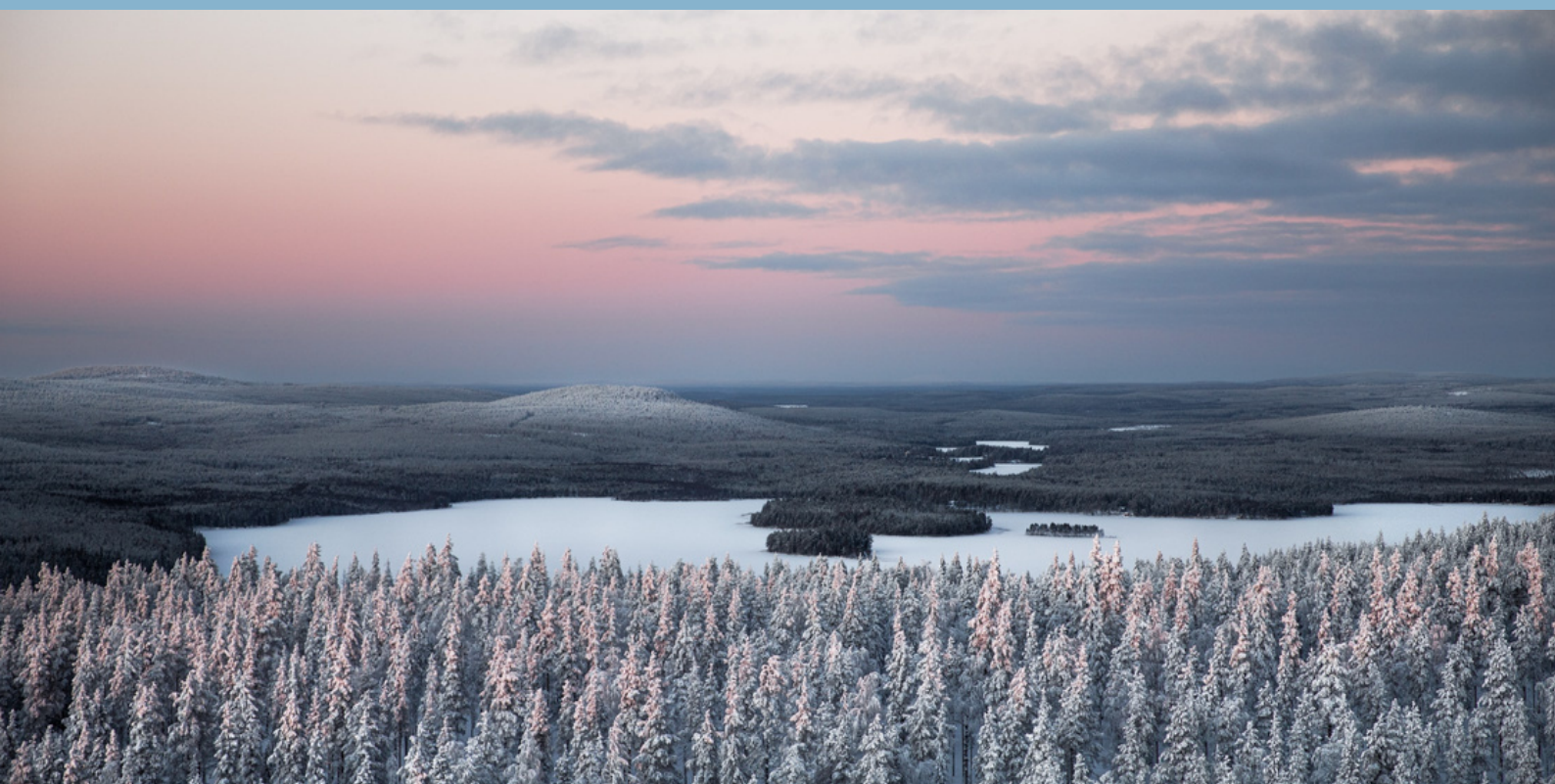
- "Joka on kokenut elämässään Jumalan pelastavan rakkauden ei tarvitse aikaa tai pitkää koulutusta voidakseen lähteä kertomaan tästä rakkaudesta." (Paavi Franciscus) Jokainen kristitty todistaa elämällään Kristuksesta.
- Kristityn usko vahvistuu, kun siitä jakaa toiselle. Antaessaan saa.
- Me todistamme arjessa Kristuksesta rakkauden teoin ja sanoin.
- Olemmeko usein "mykkiä" kristittyjä, uskosta puhuminen on tabu. Esimerkiksi tansanialaisen ystävyshiippakuntamme kristittyjen luonteva tapa elää uskoaan todeksi arjen keskellä rohkaisee meitä jakamaan uskoa omassa elämänpiirissämme.
- Kätten evankeliumi on jokapäiväistä evankeliointia. Monet ihmiset elävät kovissa tilanteissa. Käytännön huolehtiminen toisesta ihmisestä on kuin evankeliumin pehmeää voimaa tässä kovassa maailmassa.

Hengessä köyhät - Kristuksen seuraajat

Jeesus jakoi identiteetin köyhien kanssa. Myös meidät on kutsuttu Kristuksen seuraajina samaan tehtävään; me jaamme saman kohtalon. Nöyryys, rakkaus ja hengessä köyhyys on myös meidän kutsumuksemme.

- On tärkeää muistaa, että emme tee suuria tekoja, eikä työmme ei ole meidän omaa. Se on ystävyyden käsityötä. Me työskentelemme pala kerrallaan, hitaasti; niillä lahjoilla ja voimilla, joita meillä on.
- Olemme hengessä köyhiä, Jumalan edessä köyhiä. Emme ole kultivoituneita persoonia, mutta meillä on tehtävä. Jo vanhat heränneet veisasivat: ”mihinkä me menisimme, kerjuuta jos häpeisimme”. (Siionin virsi 155:6)
- Vaikka epäonnistumme, sairastumme ja teemme virheitä, me voimme olla Kristuksen silmät, hänen kätensä ja hänen suunsa.
- Ilo ja suru voivat matkustaa yhtä aikaa kanssamme.
- Meidän tehtävämme on Jeesuksen esimerkin mukaisesti parantaa ja nostaa. ”Kristus on tullut tähän maailmaan sen vuoksi, että hän parantaisi ja nostaisi ihmisiä uuteen elämään”. (Eero Huovinen)
- ”Jos joku tahtoo olla ensimmäinen, hänen on oltava viimeinen ja kaikkien palvelija”. (Markus 9:35)

Asenteena kunnioitus ja uteliaisuus - Kristillinen elämäntapa

Miten kirkon ja kristittyjen tulee lähestyä maailmaa?

- Kristillisessä elämäntavassa keskeistä on kunnioitus ja uteliaisuus.
- Niin, että me kristittyinä katselisimme maailmaa sellaisella katseella, että näkisimme pyhyyttä Jumalan luomassa maailmassa ja Kristuksen lähimmäisessämme; erityisesti kärsivän ihmisen katseessa ja elämäntilanteessa.

Suhteessa toisiin kirkkoihin, uskontoihin ja kulttuureihin kirkon tehtävänä on aktiivisesti muistuttaa, että meillä kaikilla on sama lähtökohta. Jobin kirjaa mukaillen: Sillä emmekö me ole saman käden tekemiä ja muovaamia? Hän, joka muovasi minut äitini kohdussa, eikö Hän ole muovannut myös kaikki muut. (Job 31:15)

- Kaikkien erojen, kulttuurien ja uskontojen takana meillä on sama perusta, lähtökohta, ihmisyyys.
- Kirkon tehtävä on luottamuksen rakentaminen erilaisten ihmisten ja ryhmien välille. Ilman luottamusta mitään ongelmaa ei voi ratkaista.
- Todistuksemme Kristuksesta ja hänen ainutlaatuisuudestaan ei ole ulossulkevaa, vaan kutsuvaa ja dialogista. Kaikilla ihmisillä on oikeus kuulla hyvä sanoma Kristuksesta.

Rajat voivat eristää ja sulkea sisään. Tunne meistä ja heistä, toisista syntyy helposti. Kirkon ja kristittyjen tulee olla avoimia ja kohdata kunnioittaen ne, joilla on toisenlainen tausta.

Haavoitettujen yhteisö - Toivon säde loistaa jokaisessa halkeamassa

Aito yhteys, ”me”, voi muodostua vain silloin, kun on valmis tunnustamaan/tunnistamaan ja hyväksymään omat haavansa, halkeamansa.

Toivon logiikka kirkon yhteisölle: Olemme kutsutut samaistumaan haavoihin; se antaa meille uuden toivon. Ehkä on niin kuin Oscar Wilde on sanonut: Mitä muuta kautta Kristus tulisi maailmaan kuin särkyneen sydämen kautta?

Voiko myös kirkko olla ”täydellinen kirkko”, vaikka se eläisi köyhyydessä? Voiko kirkko olla elinvoimainen ja Kristuksen seuraaja jäsenmäärän pienentyessä ja resurssien vähetessä? Voiko kirkon ”laatua” mitata ulkoisilla tekijöillä?

Olemmeko yksilöllisen elämäntavan uhreja? Pitäisikö meidän kirkkona etsiä tapaa elää kulttuurissa, joka on yhä yksilöllisempää? Kuinka löytäisimme yhteisöllisen tavan elää nykyajassa?

Kristuksen kirkko, seuratessaan Vapahtajaa, ei tule saamaan itselleen mitään menestystarinaa. Kristuksen seuraamisen tie ei ole helppo. Seuratessaan Kristusta kirkko joutuu tilanteisiin, joissa sitä ei arvosteta ja kunnioiteta.

- Kun kirkko ja kristityt tekevät työtään haavojensa kautta, se voi olla kuin lääke niille, jotka ovat elämän taakan alla murtuneita.
- Kun kirkko tunnistaa haavansa, silloin se voi olla yhteisö, jossa haavoitetut löytävät kotinsa.

Kirkon sydän

Kun kirkon työn keskus on köyhien, syrjäytyneiden ja yksinäisten keskellä tehtävä työ, on sen sydän puolestaan rukouksessa ja jumalanpalveluksessa.

"Altari on Jumalan läsnäolon paikka, jonka ääreen kristillinen seurakunta kokoontuu rukoilemaan ja kiittämään Jumalaa, kuulemaan hänen sanaansa ja vastaanottamaan ehtoollisen sakramentin." (Katekismus)

- "Yhteisestä jumalanpalveluksesta saamme voimaa elämäämme ja toimintaamme." (Katekismus)
- Kun rukous nousee Jumalan puoleen, ahdistus vaihtuu toivoon, kyynel iloksi, epäily onneen ja yksinäisyys yhteyteen.
- Rukous voi näyttää heikolta, mutta siinä on voimaa. Se voi repiä muurit alas, täyttää halkeamat, hajottaa väkivallan ja lisätä armoa.

Perustehtävämme

MISSIO

Oulun hiippakunnan ja sen seurakuntien tehtävänä on kutsua ihmisiä Jumalan yhteyteen sekä rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta.

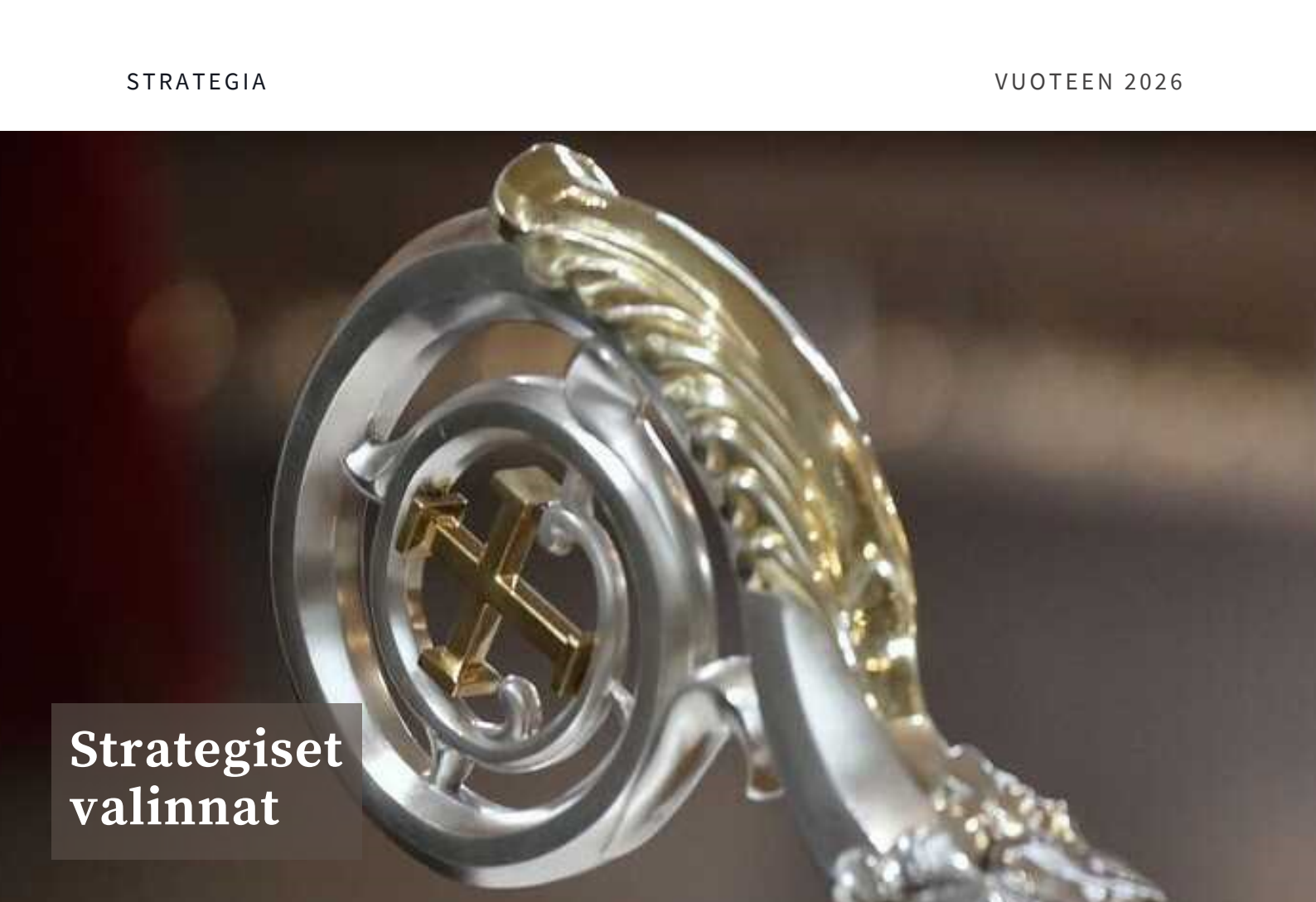
Pelastavan evankeliumin julistus, osallisuus, yhteisvastuu, heikoimpien puolesta puhuminen, sielunhoito, tasa-arvosta ja ihmisarvosta huolehtiminen sekä luomakunnan eheyden vaaliminen kuuluvat yhteen.

Näky tulevaisuudesta

VISIO

Oulun hiippakunta ja sen seurakunnat ovat uskon, toivon ja rakkauden yhteisö:

- **Usko** on sitä, että me olemme Jumalan edessä - saamassa.
- **Rakkaus** on sitä, että me olemme ihmisten keskellä - jakamassa.
- **Toivo** on sitä, että suuntaudumme rohkeasti tulevaisuuteen - Jumalaan luottaen.

Strategiset valinnat

1. Tuemme seurakunta strategisessa suunnittelussa ja toimintakulttuurin uudistamisessa

Keinot:

- *Tuomiokapituli järjestää koulutuksia rovastikunnittain ja antaa myös suoraa tukea seurakunnille strategian tekemiseen liittyen.*
- *Seurakunta ohjataan työalakeskeisestä ajattelusta kohti yhteistä työnäkyä.*
- *Nostamme koulutuksissa, viestinnässä ja muilla keinoin esiin hiippakunnan strategisessa työskentelyissä esiinnousseita teemoja, kuten esimerkiksi lapsiperheet, yksinäisyys ja syrjäytyminen sekä niiden kohtaaminen.*
- *Etsimme yhdessä seurakuntien kanssa uutta toimintakulttuuria, jossa seurakuntalaisen osallisuus ja vapaaehtoisuus vahvistuvat. Kehitämme yhdessä hyviä toimintamalleja ja jaamme hyviä käytäntöjä hiippakunnassa seurakuntien kesken.*
- *Piispantarkastuksissa korostetaan entistä enemmän seurakuntien tulevaisuustyöskentelyä ja toimintakulttuurin uudistumista.*

2. Kohdennamme hiippakunnan resursseja seurakuntien henkilöstön jaksamisen ja työyhteisöjen tukemiseen

Keinot:

- *Yhden hiippakuntasihteerin työnkuvaa muutetaan niin, että hän toimii syksystä 2021 lähtien hiippakunnallisena yhteyshenkilönä (30 %) seurakuntien työhyvinvoinnin ja konsultaatiopyyntöjen kysymyksissä.*
- *Tuomiokapituli käynnistää organisaatiokonsulttien kaksivuotisen jatkokoulutuksen yhteistyöprojektina muiden toimijoiden kanssa, tavoitteena on tehdä työkalupakit organisaatiokonsulteille, alkaen 2021.*
- *Tuomiokapituli tarjoaa digitaalisesti työhyvinvointiin ja hyvään johtamisen käytänteisiin liittyviä luentoja, kohderyhmänä koko työyhteisö ja/tai johtajat neljä kertaa vuodessa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, alkaen syyskuu 2021. Luennot toteutetaan Teams-koulutuksina, niin että myös pitkien etäisyyksien päässä olevat työyhteisöt pääsevät niistä osallisiksi.*
- *Tuomiokapituli tuottaa hiippakunnan kotisivuille seurakuntien työntekijöille ja työyhteisöille helposti saatavilla olevaa materiaalia työyhteisöjen työhyvinvoinnin lisäämiseksi, alkaen 2022.*
- *Toteutamme teemakoulutuksen ja tietopaketin hiippakunnan verkkosivuille tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta työelämässä ja rekrytoinneissa.*

3. Tuemme seurakuntien teologista työskentelyä ja hengellistä syventymistä

Keinot:

- *Tuomiokapituli järjestää ajankohtaisiin aiheisiin liittyvää matalan kynnyksen teologista koulutusta (digitaalisesti) papeille ja muille työntekijöille 6 kertaa vuodessa, joista 1 on kokoontuminen tuomiokapitulissa.*
 - *Tuomiokapituli tarjoaa vähävaraisisten seurakuntien työyhteisöille ja työntekijöille tukea ja mahdollisuuksia osallistua retiriittiin ja pyhiinvaellukselle. Tuomiokapituli varaa tarkoitusta varten määrärahan, ja määrittelee avustuksen tason sekä yksittäiselle työntekijälle että seurakunnalle.*
 - *Pidämme esillä ja kannustamme tutustumaan Oulujoen pyhiinvaellusreittiin.*
 - *Tuomiokapituli järjestää jumalanpalveluselämään ja hengellisen elämään liittyviä teemakoulutuksia pääsääntöisesti verkossa (aiheina esimerkiksi jumalanpalveluksen ja yhteisön uudistuminen, seurakuntalaisten osallisuus jumalanpalveluselämässä, jumalanpalveluksen musiikki, saarna ja hengellinen puhe, hengellinen ohjaus).*
 - *Edistämme yhteistyötä ja vuoropuhelua hiippakuntamme alueella toimivien herätysliikkeiden kanssa.*
-

4. Lisäämme koulutuksiimme digitaalisuutta, saavutettavuutta ja ympäristöystävällisyyttä

Keinot:

- *Koulutukset, kokoukset ja tapaamiset pyritään järjestämään esisijaisesti digitaalisesti, mikäli se sopii tilanteen luonteeseen ja sisältöön.*
- *Tuomiokapitulin henkilöstö vähentää matkustamista 30 % strategiajakson aikana. Matkustamismuotoon kiinnitetään myös huomiota: suosimme julkisia liikennevälineitä silloin kun se on mahdollista.*
 - *Saavutettavuus paranee: sama palvelu kaikille seurakunnille, etäisyyksistä riippumatta.*
 - *Matkustaminen vähenee, mikä edistää kirkon ilmastotavoitteiden saavuttamista.*
- *Tuomiokapituli järjestää ajankohtaisiin aiheisiin (mm. hallinnon kysymyksiin) liittyen matalan kynnyksen koulutusta (digitaalisesti), 6 kertaa vuodessa, joista 1 on kokoontuminen tuomiokapitulissa.*
- *Tiedotamme ja koulutamme webinaareissa, jotka liittyvät Uuteen kirkon ympäristödiplomin käsikirjaan ja Hiilineutraali kirkko 2030-strategiaan sekä Kirkon ympäristödiplomin hankkimiseen /uusimiseen.*
- *Tuomiokapituli järjestää verkossa seurakuntien työntekijöille viestintätyöpajoja eri aihepiireistä, kuten esimerkiksi sosiaalinen media, verkkosivut, tiedotteiden laatiminen, kuvallinen viestintä.*

5. Tuemme seurakuntia kiinteistöjen, kulttuuriperinnön ja metsien hoitamisessa

Keinot:

- *Tuomiokapituli organisoii teemapäiviä kiinteistöjen ja hautausmaiden hoitoon liittyen.*
- *Tuomiokapituli tarjoaa tukea pienille ja vähävaraisille seurakunnille kiinteistöstrategian tekemistä ja toimeenpanoa varten.*
- *Pyrimme rekrytoimaan palkkiotoimisen asiantuntijan tukemaan seurakuntia kiinteistöihin liittyvän neuvonnan avulla.*
- *Tuomiokapituli organisoii teemapäiviä seurakuntien metsien ekologisesti, kulttuurisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävästä hoitamisesta ja metsäsuunnitelmien tekemisestä.*

6. Kehitämme saamenkielistä kirkollista työtä yhdessä seurakuntien kanssa

Keinot:

- *Työskentelemme yhdessä Suomen Pipliaseuran kanssa inarinsaamenkielisen Uuden testamentin käännöksen aikaansaamiseksi strategiakauden aikana. Tuetaan koltansaamenkielistä raamatunkäännöstyötä.*
- *Pyrimme saamaan saamelaisten kotiseutualueen seurakuntiin saamenkielentaitoisia työntekijöitä.*
- *Tuemme erityisesti saamelaisten kotiseutualueen seurakuntia psykososiaalisen tuen antamisessa saamelaisten totuus- ja sovintoprosessin aikana.*
- *Huomioimme Saamelaisten kirkkopäivät (kesä 2022) kirkon saamelaistyön viestinnän näkökulmasta.*
- *Tuemme tutkimushanketta saamelaisten historiaan ja kulttuuriin liittyen.*

7. Harjoitamme aktiivista vaikuttamistoimintaa vankilatyön ja viittomakielisen työn edellytysten turvaamiseksi

Keinot:

- *Pyrimme vaikuttamaan Rikosseuraamuslaitoksen suuntaan, jotta vankilasielunhoidon nykyiset resurssit säilyisivät hiippakunnan alueella sijaitsevassa neljässä vankilassa.*
- *Teemme vaikuttamistyötä, jotta Vaalan uuteen vankilaan saataisiin kappeli.*
- *Pyrimme vaikuttamaan siihen, että viittomakielinen seurakuntatyö saa käännösmateriaalia työhönsä.*

